

**ПИТАННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ЖИТЛА
ТА ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ В КОНТЕКСТІ
КОНСТИТУЦІЇ ТА ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА
УКРАЇНИ, ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ
ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ
Й ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ТА ПРАКТИКИ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
(ДО 60-РІЧЧЯ НАБУТТЯ КОНВЕНЦІЄЮ ЧИННОСТІ)**

П.І. Салій

старший викладач

ВНЗ «Національна академія управління»

Постановка проблеми. Дослідження важливих теоретичних та практичних питань, пов'язаних із вчиненням злочинів, передбачених ст. 162 КК України («Порушення недоторканності житла»), обумовлене зростанням кількості таких злочинів, про що свідчить не лише вітчизняна судова статистика, а й практика Європейського суду з прав людини. Дослідження цієї проблеми вимагає не лише аналізу українського законодавства і вітчизняної судової практики, а й практики Європейського суду з прав людини.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження проблеми кримінально-правової охорони недоторканності житла та іншого володіння особи в її різних аспектах присвятили свої наукові дослідження В.Т. Маляренко, В.П. Шибіко, П.П. Андрушко, С.Я. Лихова, І.І. Петрухін. Комплексному дослідженню цієї проблеми присвячено дисертаційне дослідження Ю.М. Жмур. Проте, на нашу думку, ця проблема потребує свого подальшого дослідження, в тому числі і з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Метою статті є дослідження вітчизняного законодавства щодо недоторканності житла та іншого володіння особи у світлі положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і практики Європейського суду з прав людини.

Основні результати дослідження. 4 листопада 1950 р. у столиці Італії м. Римі була укладена багатостороння регіональна угода – Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Після набуття нею чинності 3 листопада 1953 р. до неї було внесено зміни і доповнення у 1970-1971 р., 1990 та 1999 рр. Для здійснення контролю за виконанням державами-учасницями положень Конвенції було створено Європейський суд з прав людини, який почав діяти з 21 січня 1959 р. Україна вступила в Раду Європи 26 вересня 1995 р., а 17 липня 1997 р. ратифікувала Конвенцію та Протоколи до неї. Це дає можливість її громадянам та іншим особам, які перебувають під юрисдикцією України, безпосередньо звертатися в цей суд за захистом своїх прав після використання всіх національних засобів юридичного захисту. Це право має кожен згідно з ч. 4 ст. 55 Конституції України [1, с. 17].

Згідно ст. 30 Конституції кожному гарантується недоторканність житла [1, с. 17]. Не допускається проникнення до житла чи іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду [1, с. 17]. У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший, встановлений законом, порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду й обшуку [1, с. 10].

Кримінально-правова охорона недоторканності житла чи іншого володіння особи встановлена ст. 162 КК України («Порушення недоторканності житла»). У цій статті встановлено, що незаконне проникнення до житла чи іншого володіння особи, незаконне проведення в них огляду чи обшуку, а так само незаконне виселення чи інші дії, що порушують недоторканність житла громадян, –

караються штрафом від п'ятдесяти до ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до трьох років.

Ті самі дії, вчинені службовою особою або із застосуванням насильства чи з погрозою його застосування, –

караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років [2, с. 389].

Вперше у вітчизняному кримінальному законодавстві встановлено кримінально-правову охорону недоторканності не лише житла, а й іншого володіння особи. Крім того, найбільш ґрунтовно визначено поняття житла в Постанові Пленуму Верховного Суду України №10 від 06.11.2009 р. «Про судову практику у справах про злочини проти власності». В пункті 22 цієї Постанови житлом вважається приміщення, що призначене для постійного або тимчасового проживання людей: квартира, приватний будинок, а також ті його складові частини, які служать для відпочинку, зберігання майна чи використовуються для інших потреб мешканців (це, зокрема, балкон, веранди, лоджії, комори) [3, с. 151]. Не визнаються житлом непристосовані і не призначені для постійного або тимчасового проживання відокремлені від житла погреби, гаражі, інші будівлі сільськогосподарського призначення [3, с. 151-152].

Наше дослідження свідчить, що на законодавчому рівні до набрання чинності новим Цивільним кодексом України з 1 січня 2004 р. визначення поняття «житло» було відсутнє. Так, ст. 11 Цивільного кодексу УСРР 1922 р. місцем проживання встановлювала «місце, де особа через свою працю, постійні заняття або знаходження її майна має постійну або переважну осілість» [4, с. 267]. Натомість за ст. 17 Цивільного кодексу УРСР 1963 р. місцем проживання визначено «те місце, де громадянин постійно або переважно проживає» [4, с. 267]. Як бачимо, мова в цих актах йде лише про місце проживання. Нормативне визначення поняття «житло» відсутнє. В Житловому кодексі України (ст. 6), зазначено, що такі будинки і жилі приміщення, призначені для постійного проживання громадян, а також для використання в установленому порядку в якості службових приміщень. Надання приміщень в жилих будинках для потреб промислового характеру забороняється [6, с. 4-5].

У ч. 2 ст. 4 та ч. 5 ст. 5 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» зазначається, що «громадяни, які мають житло на праві власності ... та кожен громадянин України має право приватизувати займане ним житло безоплатно» [7, с. 429].

Вперше чинний Цивільний кодекс України найбільш повно й чітко дає законодавче визначення поняття «житло» та конкретизує його види. Так, за ст. 379 ЦК України житлом визнається житловий будинок, квартира та інше приміщення, призначені та придатні для постійного проживання в них [7, с. 114]. Стаття 380 цього кодифікованого нормативного акту житловим будинком визначає будівлю капітального типу, споруджену з дотриманням встановлених вимог і призначену для постійного проживання [7, с. 114]. Згідно ст. 381 ЦК України садибою визнається земельна ділянка разом з розташованим на ній житловим будинком, господарсько-побутовими приміщеннями, наземними і підземними комунікаціями та багаторічними насадженнями [7, с. 115]. Квартирою, ст. 382 ЦК України визначає ізольоване помешкання в житловому будинку, що призначене та придатне для постійного проживання в ньому [7, с. 315].

У ст. 29 ЦК України зазначається, що місцем проживання фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше приміщення, придатне до проживання в ньому (гуртожиток, готель тощо у відповідному населеному пункті, в якому фізична особа проживає постійно, переважно або тимчасово [8, с. 11].

Згідно ст. 310 ЦК України фізична особа може мати кілька місць проживання та вільний вибір місця проживання та його зміну, крім випадків, встановлених законом на недоторканність житла [8, с. 94]. Згідно ст. 311 ЦК України житло фізичної особи є недоторканим [8, с. 95].

Проте поняття «інше володіння особи» законодавчого визначення, хоча б у загальних рисах до цього часу не отримало, як це встановлено в кримінальних законах багатьох держав, про що нами зазначалось в одній з попередніх публікацій, присвяченій порівняльно-правовій характеристиці злочину порушення недоторканності житла чи іншого володіння особи за законодавством України та законодавством деяких зарубіжних держав [9, с. 72-73].

Згідно ст. 8 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод презумується, що: 1) кожен має право на повагу його приватного і сімейного життя, його житла і кореспонденції; 2) втручання публічної влади в здійснення цього права не допускаються, за винятком випадків, коли це передбачено законом і необхідно в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, громадського порядку чи економічного добробуту країни, з метою відвернення безпорядків чи злочинів, охорони здоров'я чи моралі, або для захисту прав і свобод і свобод інших осіб [10, с. 70].

Європейський суд з прав людини (далі – Суд) у своїх рішеннях за заявами громадян держав-членів Ради Європи дає визначення житла і сферу застосування положення ст. 8 Конвенції. Поняття «житло» в контексті цієї статті тлумачиться значно ширше, ніж у національному законодавстві України. Ним вважається:

– «місце, в яке особа бажає повернутись або де було її постійне помешкання (рішення у справі Гіллоу проти Сполученого Королівства від 24 листопада 1986 р. Серія, № 109, п. 46);

– власність, яку особа щорічно займає певний відрізок часу;

– житло, яке має статус «службового» (справа «Новоселецький проти України», ухвала по заяві № 47 148/99 від 11 березня 2003 року);

– приміщення, які пов'язані з професійною діяльністю – офіс чи робоче приміщення – адвоката, нотаріуса тощо (рішення у справі «Німіц проти Німеччини» від 16 грудня 1992 р. Серія А, № 251-В, п. 29); рішення у справі «Смірнов проти Росії» від 7 червня 2007 р., заява № 71362/01);

– рішення у справі «Пантелеєнко проти України» від 29 червня 2006 р., заява № 1190/02;

– поняттям «житло» Суд охоплює і приміщення, призначені і для складів. Крім того, заявником у справі визнається також і юридична особа (рішення у справі «Товариство «Colas est» та інші проти Франції» від 16 квітня 2002 р., заява № 37971/97).

Офісні та службові приміщення цей Суд прирівнює до житла, обґрунтовуючи у своїй постанові це так: «Відмова в захисті згідно ст. 8 на тих підставах, що захід, який є предметом оскарження, пов'язаний виключно з професійною діяльністю, а Уряд (держава – відповідач – прим. авт.) пропонує саме такий підхід у цій справі – тим більше міг би призвести до нерівності у ставленні, оскільки такий захист не був би доступний для особи, професійна чи інша діяльність якої є настільки переплетеними, що засобів розрізнити їх практично не існувало» [11]. Фактично через це Суд і не вдався до такого розмежування. Він дійшов до висновку про те, що втручання у приватне життя мало місце навіть тоді, коли записувались як ділові, так і приватні телефонні розмови. А у випадку, коли обшук був спрямований виключно на ділову діяльність, Суд не визнав цей факт підставою для виключення застосування ст. 8 в аспекті «приватного життя» (рішення у справі «Німіц проти Німеччини» від 16 грудня 1992 р. Серія А, № 251-В, п. 29) [11]. Як ілюстрацію визнання Судом порушення недоторканності приміщення для здійснення адвокатської діяльності, приведемо стислий виклад остаточного рішення Суду у справі «Головань проти України» від 5 липня 2012 року (заява № 41716/): «5 травня 2005 року в приміщенні, яке належить на праві приватної власності подружжю, заявнику та заявниці, та яке заявник використовував для здійснення адвокатської діяльності, на підставі постанови слідчого співробітниками податкової міліції Слов'янської ОДПІ було проведено обшук та вилучено документи, пов'язані з виконанням заявником доручення клієнта - компанії К. Вказана постанова слідчого не містила обставин, що допускають проведення обшуку без санкції суду.

6 травня 2005 року вилучені документи були приєднані до кримінальної справи, порушеної проти посадових осіб компанії К., адвокатом якої був заявник.

6 та 11 травня 2005 заявники звертались зі скаргами до органів прокуратури на незаконність проведення обшуку та вимагали притягнути до кримінальної відповідальності осіб, що проводили обшук.

У різні дати 2005 року, 2006 року, 2007 року, 2008 року, 2009 року, 2010 року та 2011 року органами прокуратурами були прийняті рішення про відмову в порушенні кримінальної справи проти слідчого та співробітників податкової міліції, які проводили обшук. Всі ці рішення були скасовані як необґрунтовані або вищестоящою прокуратурою, або судом [11].

Так, зокрема, 27 грудня 2011 року Ворошиловський районний суд м. Донецька, розглянувши скаргу заявників, скасував постанову прокурора Ворошиловського районного суду м. Донецька від 04 березня 2011 року про відмову в порушенні кримінальної справи відносно співробітників податкової міліції, які проводили обшук та визнав обшук незаконним.

23 січня 2012 року апеляційний суд Донецької області залишив у силі вищезгадане рішення.

До Європейського суду заявники скаржились за ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенції) на незаконний обшук та за ст. 13 – на відсутність ефективного засобу юридичного захисту стосовно цього. Заявники подавали також інші скарги за Конвенцією.

Враховуючи відсутність ознак, що приватне життя заявниці було суттєво пов'язано з квартирою, в якій було проведено обшук, Європейський суд визнав скарги заявниці за вказаними статтями Конвенції неприйнятними, оскільки вона не довела, що мало місце втручання в її права за ст. 8 Конвенції.

Враховуючи обставини справи, а саме, відсутності обґрунтування в постанові слідчого про проведення обшуку його проведення без санкції суду та проведення обшуку незважаючи на заперечення першого заявника, в той час як національне законодавство забороняло огляд, розголошення чи вилучення документів, пов'язаних з виконанням адвокатом доручення без його згоди, Європейський суд встановив порушення ст. 8 Конвенції.

Враховуючи неодноразові скасування рішень про відмову в порушенні кримінальної справи щодо осіб, які проводили обшук, Європейський суд встановив порушення ст. 13 Конвенції, оскільки національні органи не змогли провести ефективне розслідування скарг першого заявника та заперечували можливість відновлення прав, включаючи відшкодування в порядку цивільного провадження.

Розглянувши справу, Європейський суд одноголосно: «1. Долучає до розгляду справи по суті зауваження Уряду щодо дотримання заявником правила вичерпання національних засобів юридичного захисту та відхиляє їх після розгляду по суті. 2. Оголошує скарги заявника за ст.ст. 8 та 13 Конвенції прийнятними, а решту скарг у заяві – неприйнятними.

3. Постановляє, що було порушення ст. 8 Конвенції щодо заявника.
4. Постановляє, що було порушення ст. 13 Конвенції щодо заявника.
5. Постановляє, що:

(а) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до п. 2 ст. 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 10000 (десять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди разом з будь-якими податками, які можуть нараховуватись, ця сума має бути

конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти».

У своїх рішеннях Суд акцентує увагу на пріоритетності властивості приміщення задовольняти потреби особи, а не відповідності його певним, скажімо, технічним характеристикам. Суд зазначає, що зі змісту ст. 8 Конвенції не витікає про те, що поняття «житло» повинно обмежуватись резиденцією, обладнаного згідно чинного законодавства. (Рішення у справі «Баклі проти Сполученого Королівства» від 25 вересня 1996 року, заява №20348/92, п. 53).

Суд вважає житлом особи помешкання, в якому проживає особа незалежно від права власності на нього (Рішення у справі «Новоселецький проти України» від 22 травня 2005 року, заява №47/48/49). В даному випадку мова йде про службове житло, надане гр. Новоселецькому Мелітопольським педагогічним інститутом. Суд також може визнати житлом особи помешкання, з яким ця особа немає того чи іншого правового зв'язку (наприклад: реєстрація місця перебування, місце проживання, договір оренди житла, зареєстровані шлюбні відносини з власником чи володільцем житла тощо). Як приклад, служить рішення у справі «Прокопович проти Росії» від 18 лютого 2005 року. Заявниця разом з чоловіком, з яким знаходилась у так званому цивільному, тобто незареєстрованому шлюбі, оселилася разом з ним у житло, яке цьому чоловікові було надано державною організацією як своєму працівникові. Заявниця і цей працівник проживали разом, спільно вели домашнє господарство, сусідні мешканці вважали їх подружжям. Заявниця була зареєстрована в іншому місці проживання. У 1998 р. вона разом з цивільним чоловіком знаходились на літньому відпочинку на його дачі. Цей чоловік повернувся в помешкання у зв'язку з виходом на роботу. Цивільна дружина повернулась тижнем пізніше. Їй стало відомо, що під час її відсутності цей чоловік помер і був похований. Заявниця продовжувала проживати в цьому житлі. Житлово-експлуатаційний орган у своєму листі на її ім'я вимагав звільнити помешкання. Заявниця відповідала, що мешкала на цій житловій площі понад 10 років, хоча правового зв'язку з нею не мала. Вона звернулася з прохання видачі їй ордеру на заняття цього житла. Заяву не було задоволено на підставі того, що ордер на квартиру напередодні отримав начальник сина її цивільного чоловіка. Прибувши до квартири через кілька днів, вона побачила, що її речі виносяться з квартири, а співробітники міліції силоміць видалили її з житла. Заявниця звернулася до суду з позовом про визнання її права на житло. Суд відхилив позовну вимогу.

Європейський суд з прав людини у своєму рішенні постановив, що помешкання є житлом заявниці. При цьому Суд зазначив, що на думку держави-відповідача, право заявниці на повагу до її житла є сумнівним, так як її проживання у спірному житлі не було юридично оформленим. Нагадавши про практику органів Конвенції, згідно якої поняття «житло» у контексті її ст. 8 не

вичерпується площами, які заселені на законній підставі чи були оформлені згідно закону (у власність чи володіння – прим. авт.). суд зазначає, що «житло» – це автономне поняття, яке не залежить від його кваліфікації за національним законодавством держав. На думку Суду, відповідь на запитання про те, чи є те або інше приміщення «житлом», яке підпадає під захист ст. 2 (п. 1) Конвенції буде залежати від фактичних обставин справи, тобто від наявності достатніх та безперервних зв'язків особи з конкретним місцем. Як стверджує заявниця, ще у 1988 р. вона саме цю квартиру визначила своїм помешканням, оселившись у ній разом з цивільним чоловіком. В якості доказів вона надала квитанцію про оплату комунальних послуг та касові чеки й інші документи про придбання побутових речей. Заявниця надала також поштову кореспонденцію, яка отримувалася нею і її цивільним чоловіком на адресу спірного житла. Сусіди дали свідчення про те, що заявницю бачили весь цей час, коли вона входила до житла співмешканця і виходила з нього, що підтверджує факт її постійного в ньому проживання і що в іншому помешканні вона не проживала. Російський суд встановив, що заявниця фактично проживала у спірному житлі.

Європейський суд з прав людини дійшов висновку, що заявниця має достатні і постійні зв'язки з житлом її цивільного чоловіка Філіпова з тим щоб квартира вважалась і її житлом відповідно ст. 8 Конвенції. Суд також зробив висновок, що заявниця в іншому місці житла не мала. Національний суд, відмовивши у визнанні квартири Філіпова «житлом» заявниці, не вказав інше житло, де вона проживала. І хоча заявниця мала юридичний зв'язок з житлом своєї дочки, проте він не встановив, що вона фактично в ньому мешкала. Отже, Суд зробив висновок, що відповідно ст. 8 Конвенції, помешкання Філіпова є житлом заявниці (рішення у справі «Прокопович проти Росії» від 18 лютого 2005 року, заява №58255/00, п.п. 35-39) [11].

Висновки. На підставі нашого дослідження можна зробити такі висновки, що:

- 1) в чинному законодавстві України встановлено кримінально-правову охорону не лише житла, а й іншого володіння особи;
- 2) чинний Цивільний кодекс України містить чітке законодавче визначення поняття «житло» та конкретизує його види;
- 3) поняття «інше володіння особи» законодавчого визначення, хоча б у загальних рисах не дістало, як це встановлено в кримінальних законах багатьох держав;
- 4) слід запропонувати законодавцю визначити на законодавчому рівні поняття «інше володіння особи» з урахуванням практики Європейського суду з прав людини;
- 5) поняття «житло» в контексті ст. 8 Європейської конвенції про захист прав людини й основоположних свобод Європейським судом з прав людини тлумачиться значно ширше, ніж у національному законодавстві України;
- 6) у своїх рішеннях Європейський суд житлом вважає:
  - місце, в яке особа бажає повернутись, або де було її постійне помешкання;

- власність, яку особа займає щорічно певний проміжок часу;
- житло, яке має статус «службового»;
- приміщення, які пов'язані з професійною діяльністю;
- приміщення, призначене для складів;

7) заявником у справі про порушення недоторканності житла крім фізичної особи (згідно законодавство України) за рішеннями Європейського суду з прав людини може бути і юридична особа;

8) що стосується службового житла, то українське законодавство відносить його до житла як і інше житло, яке знаходиться у власності, чи володінні громадян на основі договору житлового найму чи договору оренди або таке, в якому особа має право мешкати на законних підставах постійно або тимчасово.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної ради України 28 червня 1996 року. Українська правнича фундація. – К., 1996.

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року. – К. : Атіка, 2001. – 160 с.

3. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06.11. 2009 р. / Постанови Пленуму Верховної Ради України у кримінальних справах. – 2-ге видання. – К. : Алеута: ЦУЛ, 2011. – 312 с.

4. *Ромовська З.В.* Українське цивільне право. Загальна частина. Академічний курс Підручник. – К. : Атіка, 2005. – 267 с.

5. Цивільний кодекс України: Офіційний текст / Міністерство юстиції України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 464 с.

6. Житловий кодекс Української РСР: станом на 15 листопада 2004 р. – К. : Велес, 24. – 64 с.

7. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України із змінами та доповненнями на 22 лютого 1994 р. (витяги). // Хрестоматія з правознавства: Збірник актів законодавства до занять з правознавства. Запитання та завдання для вивчення «Хрестоматія з правознавства». – К. : Юрінком, 1996. – 560 с.

8. Цивільний кодекс України: Прийнятий 16 квітня 2003 р. – К. : Істина, 2006. – 368 с.

9. *Салій П.І.* Порівняльно-правова характеристика складу злочину порушення недоторканності житла чи іншого володіння особи за законодавством України та законодавством деяких зарубіжних держав / П.І. Салій // Юридична наука, 2013. – № 10. – С. 70-75.

10. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Права людини: Зб. міжнар. Документів. – М. : Юрид. літ., 1998. – 608 с.

11. Європейський суд з прав людини. – Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://ovu.com.ua/articles/489-evropeyskiy-sud-z-prav-lyudini/publisher>

Салій П.І. Питання недоторканності житла та іншого володіння особи в контексті Конституції та чинного законодавства України, Європейської конвенції про захист прав людини й основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини

Стаття присвячена дослідженню питання недоторканності житла в контексті Конституції чинного законодавства України, Європейської конвенції про захист

прав людини й основоположних свобод, практики Європейського суду з прав людини стосовно цього питання на прикладі ряду справ.

Ключові слова: недоторканність житла, Європейський суд з прав людини, Конституція України, чинне законодавство.

Салий П.И. Вопрос неприкосновенности жилища и иного владения лица в контексте Конституции и действующего законодательства Украины, Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод и практики Европейского суда по правам человека

Статья посвящена исследованию вопроса неприкосновенности жилища в контексте Конституции действующего законодательства Украины, Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод, практики Европейского суда по правам человека по этому вопросу на примере ряда дел.

Ключевые слова: неприкосновенность жилища, Европейский суд по правам человека, Конституция Украины, действующее законодательство.

Saliy P.I. Question privacy of home and other possessions in the context of the face of the Constitution and current legislation of Ukraine, the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms and the European Court of Human Rights

The article investigates the issue of privacy of the home in the context of current legislation of Ukraine Constitution, the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the European Court of Human Rights on this issue from the number of cases.

Keywords: inviolability of the home, the European Court of Human Rights, the Constitution of Ukraine, the current legislation.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2013.